

მარნეულის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი
ორგანიზაციების 2019 წლის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური
(ბუღალტრული) ანგარიშგება

შესავალი

მარნეულის მუნიციპალიტეტის მერიის საფინანსო-საბიუჯეტო სამსახურის მიერ 2019 წლის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური (ბუღალტრული) ანგარიშგება მომზადებულია მარნეულის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი საბიუჯეტო დაწესებულებების მიერ წარმოდგენილი წლიური ფინანსური ანგარიშგებების მიხედვით.

დარიცხვის მეთოდის შესაბამისი საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) სრულ დანერგვამდე, თვითმმართველი ერთეულების ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციები ფინანსურ ანგარიშგებას ამზადებენ დარიცხვის მეთოდით. ასევე, მეთოდოლოგიით განსაზღვრულ შემთხვევებში დასაშვებია საკასო მეთოდის გამოყენება.

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური (ბუღალტრული) ანგარიშგების შედგენისთვის გამოყენებული იქნა შემდეგი ნორმატიული აქტები:

- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2007 წლის 28 დეკემბრის N1321 ბრძანებით დამტკიცებული „ავტონომიური რესპუბლიკის და ადგილობრივი ხელისუფლების საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვის შესახებ“ ინსტრუქცია;
- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2008 წლის 16 აპრილის №364 ბრძანებით დამტკიცებული „ავტონომიური რესპუბლიკის და ადგილობრივი ხელისუფლების საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული ანგარიშგების ფორმების დამტკიცების შესახებ“ ინსტრუქცია;
- საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბრის №424 ბრძანებით დამტკიცებული „სახელმწიფო ხაზინის მომსახურებაზე მყოფი ორგანიზაციების მიერ გადახდების განხორციელების წესის შესახებ“ ინსტრუქცია

ზოგადი განმარტება

მარნეულის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციების 2019 წლის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური (ბუღალტრული) ანგარიშგება მომზადებულია საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2008 წლის 16 აპრილის N364 ბრძანებით დამტკიცებული „ავტონომიური რესპუბლიკის და ადგილობრივი ხელისუფლების საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული

ანგარიშგების ფორმების დამტკიცების შესახებ“ ინსტრუქციისა და საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2007 წლის 28 დეკემბრის აპრილის N364 ბრძანებით დამტკიცებული „ავტონომიური რესპუბლიკის და ადგილობრივი ხელისუფლების საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვის შესახებ“ ინსტრუქციის შესაბამისად.

კონსოლიდაციას ექვემდებარება მარნეულის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი საბიუჯეტო დაწესებულებების ნაერთი ფინანსური ანგარიშგებები.

2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური (ბუღალტრული) ანგარიშგება მოიცავს შემდეგი საბიუჯეტო დაწესებულებების ფინანსურ ანგარიშგებებს:

1. მარნეულის მუნიციპალიტეტი;
2. ა(ა)იპ მარნეულის ბაღების გაერთიანება;
3. ა(ა)იპ "სუფთა მარნეული";
4. ა(ა)იპ - მარნეულის მუნიციპალიტეტის კულტურის, საკლუბო, საბიბლიოთეკო და სამუზეუმო გაერთიანება (კულტურის ცენტრი);
5. ა(ა)იპ - მარნეულის მუნიციპალიტეტის სპორტული სკოლა;
6. ა(ა)იპ - მარნეულის საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ცენტრი;

ფინანსური (ბუღალტრული) ანგარიშგება და ანგარიშგების კომპონენტები

ფინანსურ (ბუღალტრულ) ანგარიშგებაში ასახულია ინფორმაცია საბიუჯეტო დაწესებულებების ფინანსურ მდგომარეობაზე, მათი საქმიანობის ფინანსურ შედეგებზე, კაპიტალის ცვლილებაზე და ფულადი სახსრების ნაკადებზე საანგარიშო პერიოდში.

ფინანსური ანგარიშგების სრული პაკეტი მოიცავს:

- ა) ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგებას (ბალანსს) - ფორმა #1;
- ბ) ანგარიში ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის მიხედვით - ფორმა #2;
- გ) ანგარიში არაფინანსური აქტივებით საკასო ოპერაციების შესახებ - ფორმა #2,1;
- დ) ანგარიში ფინანსური აქტივებითა და ვალდებულებებით საკასო ოპერაციების შესახებ ფორმა #2,2;
- ე) ანგარიში წმინდა ღირებულების შესახებ - ფორმა#3;

- ვ) ანგარიში არასაბიუჯეტო საქმიანობით მიღებული სახსრების მოძრაობის შესახებ - ფორმა#4;
- ზ) ანგარიში არაფინანსური აქტივების მიღება-გასვლის შესახებ - ფორმა #5;
- თ) ანგარიში არასოპერაციო შემოსავლებისა და არასოპერაციო ხარჯების შედეგად ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილებების შესახებ - ფორმა #5,1;
- ი) ინფორმაცია არაფინანსური აქტივების ანალიზური აღრიცხვის მონაცემებზე - ფორმა #6;
- კ) ინფორმაცია ორგანიზაციების ანგარიშებზე რიცხული ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები წარმოშობის წლების მიხედვით - ფორმა #7;
- ლ) ინფორმაცია ორგანიზაციის ანგარიშებზე რიცხული ვალდებულებები წარმოშობის წლების მიხედვით - ფორმა #8;
- მ) ინფორმაცია ფინანსური აქტივების და მოთხოვნების შესახებ დებიტორების მიხედვით - ფორმა #9;
- ნ) ინფორმაცია ვალდებულებების შესახებ კრედიტორების მიხედვით - ფორმა#10;
- ო) ახსნა-განმარტებით შენიშვნებს.

ანგარიშების თარიღი

მარნეულის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური (ბუღალტრული) ანგარიშების მომზადების თარიღია 2020 წლის 1 სექტემბერი.

საანგარიშებო პერიოდი

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ანგარიშების საანგარიშო პერიოდია კალენდარული წელი, 2019 წლის 1 იანვრიდან 31 დეკემბრამდე.

საანგარიშებო ვალუტა

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშება მომზადებულია ეროვნულ ვალუტაში - ლარში, რომელიც წარმოადგენს საანგარიშებო ვალუტას.

უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები

ოპერაციები შეფასების ვალუტისგან განსხვავებულ ვალუტაში განხილვა როგორც უცხოურ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები, ოპერაციის მოხდენის დღეს მოქმედი ოფიციალური გაცვლითი კურსით. ანგარიშგების თარიღისათვის უცხოურ ვალუტაში ასახული აქტივების და ვალდებულებების ფულადი მუხლები გადაანგარიშებულია საანგარიშგებო თარიღისათვის არსებული ოფიციალური გაცვლითი კურსის შესაბამისად. წლის ბოლოს კონვერტაციის დროს წარმოშობილი კურსთაშორის სხვაობები აისახება შესაბამისად, კაპიტალის (წმინდა ღირებულების ან მოგება/ზარალის) ანგარიშგებზე.

რესურსების განაწილება და გამოყენება

ორგანიზაციების დაფინანსების წყაროებია: მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი (მათ შორის: მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტში ასახული მესამე პირის გადახდები) და არასაბიუჯეტო საქმიანობით მიღებული შემოსავლები. საბიუჯეტო დაწესებულებების მიერ ხარჯები გაწეულ იქნა სამართლებრივი და სახელმშეკრულებო მოთხოვნების შესაბამისად, ასევე, მოქმედი კანონმდებლობით დაწესებული შეზღუდვების გათვალისწინებით - როგორც ბიუჯეტით გათვალისწინებული ასიგნებების და გეგმის, ასევე, ვალდებულებების მოცულობის ფარგლებში.

ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს ინფორმაციას მარნეულის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის შესრულების შესახებ, რომელიც მზადდება მოქმედი კანონმდებლობის გათვალისწინებით, საკასო მეთოდის შესაბამისად (ფინანსური ანგარიშგებისგან დამოუკიდებლად).

გადასახადების გაანგარიშება და გადახდა

საგადასახადო მიზნებისათვის, ერთეულების მიერ გადასახადების გაანგარიშება და გადახდა განხორციელდა საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის მიხედვით, ხოლო ფინანსურ ანგარიშგებაში აისახა სახელმწიფო სექტორში მოქმედი აღრიცხვის და ანგარიშგების ნორმებით და პრინციპებით, რომელიც ძირეულად განსხვავდება საგადასახადო კანონმდებლობის მოთხოვნებისგან.

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების შედგენის და წარდგენის საფუძვლები
ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ ორგანიზაციები წარმოადგენენ ფუნქციონირებად ერთეულებს და ახლო მომავალში არ იგეგმება მათი რეორგანიზაცია ან ლიკვიდაცია.

ფინანსურ ანგარიშგებაში სამართლიანად არის წარდგენილი ინფორმაცია ორგანიზაციების ფინანსური

მდგომარეობის, საქმიანობის ფინანსური შედეგების და ფულადი სახსრების ნაკადების შესახებ და არ ეწინააღმდეგება ბუღალტრული აღრიცხვის და ფინანსური ანგარიშგების ინსტრუქციის მოთხოვნებს.

ფინანსურ ანგარიშგებაში ყველა ეკონომიკური მოვლენა შეფასების და აღიარების კრიტერიუმების გათვალისწინებით არის წარმოდგენილი.

ფინანსური ანგარიშგების მომზადების დროს გამოყენებულია ბუღალტრული აღრიცხვის და ფინანსური ანგარიშგების ინსტრუქციით განსაზღვრული სააღრიცხვო პოლიტიკა და ბუღალტრული აღრიცხვის ანგარიშთა გეგმა.

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების შედგენის თარიღისთვის და შემდგომ პერიოდში მომხდარი მოვლენები

კონსოლიდირებული (ნაერთი) ფინანსური ანგარიშგების შედგენის თარიღისთვის და შემდგომ პერიოდში მომხდარი მოვლენები, რომლებიც დამატებით ინფორმაციას იძლევიან ორგანიზაციების ფინანსური მდგომარეობის შესახებ, ასახულია ფინანსური ანგარიშგების ახსნა-განმარტებით შენიშვნებში.

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები დამატებით მოიცავს ისეთ ინფორმაციებს, რომლებიც არაფინანსური ხასიათისაა და არ არის ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშის შემადგენელი ნაწილი, თუმცა, საჭიროა ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული ფინანსური ხასიათის ინფორმაციის ასახსნელად.

კონსოლიდირებული ანგარიშგების შეზღუდვა

მოთხოვნები და ვალდებულებები, რომლებიც წარმოშობილია მხარჯავსა (მაკონტროლებელსა) და კონტროლირებულ ერთეულებს შორის შიდა ოპერაციებით, ფინანსური ანგარიშგებიდან ძირითადად, ელიმინირებულია, ხოლო კონსოლიდირებული (ნაერთი) ანგარიშგების შედგენის დროს მოთხოვნების და ვალდებულებების ელიმინირება არ განხორციელებულა, ვინაიდან არ არის წარმოდგენილი ინფორმაცია მარნეულის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფ საბიუჯეტო დაწესებულებებს შორის საანგარიშო პერიოდში შიდა ოპერაციების განხორციელებასთან დაკავშირებით.

სააღრიცხვო პოლიტიკა და განმარტებითი შენიშვნები

აქტივები და ვალდებულებები ფინანსურ ანგარიშგებაში წარმოდგენილია გრძელვადიან და

მოკლევადიან მუხლებად და სტრუქტურა შედგენილია ლიკვიდობის კლების მიხედვით.

აქტივები ძირითადად შეფასებულია პირვანდელი ღირებულებით. ამასთან, ზოგჯერ რეალური (გადაფასებული) ღირებულებით შეფასების მეთოდით გამოიყენება (რაც დასტურდება ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახული ინფორმაციით - არასაოპერაციო შემოსავლებით/ხარჯებით).

საქართველოს საჯარო სექტორში არსებული აღრიცხვის სპეციფიკის გათვალისწინებით, აქტივების სალიკვიდაციო ღირებულების განსაზღვრა არ ხდება: ა(ა)იპ-ებს აქტივები მუნიციპალიტეტისაგან გადაეცემა როგორც დროებით სარგებლობაში, მათი ფუნქციონირების პერიოდში. ასეთი სახით გადაცემული და ასევე, ფუნქციონირების პერიოდში მუნიციპალური სახსრებით შეძენილი უძრავი და მოძრავი ქონების რეალიზაციის შემთხვევაში, მიღებულ შემოსულობებზე „საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის“ მოთხოვნით, ერთეულს წარმოემოხა ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულება.

აქტივები

ფულადი სახსრები და მათი ექვივალენტები

ფულადი სახსრები მოიცავს როგორც ხაზინის ერთიან ანგარიშზე არსებულ ფულს (ხაზინის მონაცემების შესაბამისად), ასევე, ფულად სახსრებს საბანკო ანგარიშებზე (ორგანიზაციების ფინანსური ანგარიშგების შესაბამისად).

ფულადი სახსრები ასახულია ნომინალით. უცხოურ ვალუტაში არსებული ფულადი სახსრები ეროვნულ ვალუტაში გადაანგარიშებულია ანგარიშგების თარიღისთვის არსებული ოფიციალური გაცვლითი კურსით. უცხოურ ვალუტაში ოპერაციები აღრიცხულია ოპერაციის დღეს არსებული კურსით, ხოლო კურსთა შორის სხვაობა ასახულია არასაოპერაციო შემოსავლებში/ხარჯებში. ფულად სახსრებში ასახულია ხაზინის ერთიან ანგარიშზე, ასევე კომერციულ ბანკებში რიცხული დეპოზიტები, რომლებიც აღრიცხება როგორც ფინანსური აქტივები. ხაზინის ერთიან ანგარიშზე რიცხულ დეპოზიტებს საპროცენტო სარგებელი არ ერიცხება. დეპოზიტების გამოყენება საბიუჯეტო ორგანიზაციების ხარჯების დასაფინანსებლად დაუშვებელია.

ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები

ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები შეფასებულია ნომინალური ღირებულებით. ფინანსურ აქტივებზე და მოთხოვნებზე დარიცხული ჯარიმები და სანქციები ასახულია შემოსავლებში და

აქტივების ცალკე ანგარიშზე. ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები უმეტესწილად წარმოქმნილია წინასწარი გადახდებით ბიუჯეტიდან და „ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების და მათზე ოპერაციების“ საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განხორციელებული გადახდებით. მცირე ნაწილია არასაბიუჯეტო საქმიანობის შედეგად მომსახურების და აქტივების მიწოდებით, ასევე სხვა მიწოდებებით წარმოქმნილი ფინანსური აქტივები, მოთხოვნები და სხვა დებიტორული დავალიანებები. ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები წარმოდგენილია მოკლევადიანი და გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების და მოთხოვნების სახით. გრძელვადიანი ფინანსური აქტივების და მოთხოვნების მიმდინარე ნაწილი ასახულია როგორც მოკლევადიანი ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები. ფინანსური აქტივის მიღების ან გასვლის ღირებულებას წარმოადგენს მისი გაცვლის ღირებულება.

მოთხოვნებს და დებიტორულ დავალიანებებს ხაზინის მონაცემთა ბაზის მიხედვით გააჩნია შემდეგი სტრუქტურა: დებიტორების აღრიცხვის ჟურნალში აღრიცხება ანალიზური აღრიცხვის მიზნებისათვის დებიტორი ორგანიზაციების დასახელებები, დებიტორული დავალიანების წარმოშობის წლები და კლასიფიცირებულია საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შესაბამისად. ფინანსური ანგარიშგების ინფორმაცია საბიუჯეტო სახსრებით წარმოშობილ დებიტორულ დავალიანებებზე გაანალიზებულია ხაზინის ელექტრონულ ბაზაში განთავსებულ წინასწარი (საავანსო) გადახდების მონაცემებთან მიმართებით.

ძირითადი აქტივები

ძირითადი აქტივები ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგებაში ასახულია საწყისი (ისტორიული) ღირებულებით, რომელიც შემცირებულია ცვეთის თანხით. საწყისი ღირებულება მოიცავს ძირითადი აქტივების შესყიდვის ფასს, ასევე ყველა იმ დანახარჯს, რაც დაკავშირებულია შემენასთან, საკუთრების უფლების მოპოვებასთან და ექსპლუატაციაში შესვლასთან.

ძირითად აქტივებს ცვეთა ერიცხებათ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2002 წლის 31 დეკემბრის ბრძანებით N439 „ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციების ძირითადი აქტივების ფიზიკური ცვეთის ნორმებისა და მათი ბუღალტრული აღრიცხვის ასახვის შესახებ“ დამტკიცებული ინსტრუქციის შესაბამისად. საქართველოს ფინანსთა მინისტრის ბრძანებით დამტკიცებული წლიური ცვეთის ნორმები ძირითადი აქტივების თითოეული კატეგორიისთვის მერყეობს 0.75%-დან 50%-მდე. ძირითადი აქტივების დაჯგუფება ხდება საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შესაბამისად და ცვეთის დარიცხვის მიზნით ძირითადი აქტივების სააღრიცხვო ჯგუფები არ იქმნება. კანონმდებლობით ძირითადი აქტივებიდან ცვეთა არ ერიცხება - საბიბლიოთეკო ფონდებს,

კულტივირებულ აქტივებს. ცვეთის თანხის აკუმულირება არ ხდება და დარიცხული ცვეთა ტარდება ხარჯებში, როგორც ძირითადი კაპიტალის მოხმარება ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის შესაბამისად.

ძირითადი აქტივების მოვლა-შენახვასა და რემონტის დანახარჯები, რომლითაც არ იზრდება ძირითადი აქტივების ღირებულება, განხილულია ხარჯებად, ხოლო არსებული აქტივების არსებითი გაუმჯობესება – განახლება, რეკონსტრუქცია ან გაფართოება, რაც მნიშვნელოვნად ზრდის საწარმოო სიმძლავრეს, ხარისხს ან ახანგრძლივებს არსებული ძირითადი აქტივების სასარგებლო მომსახურების ვადას, განიხილება როგორც ძირითადი აქტივების მიღება.

მატერიალური მარაგები და გრძელვადიანი მცირე ფასიანი აქტივები

მატერიალური მარაგები ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშში წარმოდგენილია ღირებულებით, რომელიც მოიცავს მათ შეძენასთან, წარმოებასთან და გადამუშავებასთან დაკავშირებულ ყველა დანახარჯს. მატერიალურ მარაგებში ასახულია საქართველოს საბიუჯეტო კლასიფიკაციით განსაზღვრული სტრატეგიული მარაგები, ნედლეული და მასალები, დაუმთავრებელი წარმოება, მზა პროდუქცია, გასაყიდად შეძენილი საქონელი და ასევე მცირეფასიანი აქტივები, რომლებიც არ აკმაყოფილებენ საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრულ ძირითადი აქტივების აღიარების კრიტერიუმს: ღირებულება ნაკლებია 500 ლარზე და ერთ წელზე მეტი გამოყენების ვადით.

ვალდებულებები

ვალდებულებები, რომლებიც ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგებაში წარმოდგენილია როგორც ფინანსური ვალდებულებები, ძირითადად, შეესაბამება საბიუჯეტო კლასიფიკაციას და GFS-2001 მეთოდოლოგიას, თუმცა, ამავე დროს, დაყოფილია მოკლევადიან და გრძელვადიან ფინანსურ ვალდებულებებად.

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულებები წარმოდგენილია მოკლევადიანი და გრძელვადიანი სესხების

სახით. უცხოურ ვალუტაში დენომინირებული ფინანსური ვალდებულებები ანგარიშგების თარიღისათვის გადაყვანილია საანგარიშგებო ვალუტაში ამ თარიღის კურსით. აღნიშნული მონაცემები კორექტირებულ იქნა ფინანსთა სამინისტროს ვალდებულებების მონაცემების გათვალისწინებით. გრძელვადიანი სესხები მოიცავს მხოლოდ მარნეულის მუნიციპალიტეტის მიერ სსიპ მუნიციპალური განვითარების ფონდიდან აღებულ გრძელვადიან სესხს.

სხვა კრედიტორული დავალიანებები

სხვა კრედიტორული დავალიანებები წარმოადგენს მიმდინარე ვალდებულებებს, რომლებიც ძირითადად წარმოშობილია საბიუჯეტო სახსრებით განხორციელებული ოპერაციებიდან. მათ შორის საანგარიშგებო პერიოდში წარმოშობილი ვალდებულებები წარმოადგენენ უმნიშვნელო ნაწილს მთლიან დავალიანებაში. სხვა კრედიტორულ დავალიანებებში ასახულია აგრეთვე ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულებები, წარმოქმნილი დარიცხვის ოპერაციებით და „საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის“ პრინციპების (უნივერსალობის) გათვალისწინებით.

ანალიზური აღრიცხვის მიზნებისათვის, გამოყენებულია სახაზინო სამსახურის ინფორმაცია თითოეული ორგანიზაციის კრედიტორული დავალიანების შესახებ თანხების მიმღების, წარმოშობის წლების და საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შესაბამისად ხარჯების კატეგორიების მიხედვით.

კაპიტალი

წმინდა ღირებულება

წმინდა ღირებულება წარმოადგენს დამაბალანსებელ მუხლს, რომელიც გაანგარიშებულია საბიუჯეტო სახსრებით განხორციელებულ ხარჯებსა და შემოსავლებს (მ.შ. ბიუჯეტიდან მიღებულ დაფინანსებას) შორის სხვაობა, კორექტირებულია ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულებით და აქტივების და ვალდებულებების ოპერაციების გარეშე წმინდა ცვლილებით (არასაოპერაციო შემოსავლები/ხარჯები).

გაუნაწილებელი მოგება

გაუნაწილებელი მოგების თანხების გაანგარიშებაში მონაწილეობს არასაბიუჯეტო საქმიანობის უფლების მქონე აიკ-ების მიერ არასაბიუჯეტო საქმიანობის შედეგად გასულ წლებში მიღებული მოგების გაუნაწილებელი თანხები, აგრეთვე საანგარიშო წლის მოგების თანხა, რომელიც დარჩა გაუნაწილებელი.

ხარჯების ეკონომიკური კლასიფიკაციის მიხედვით ფინანსური შედეგების შესახებ ანგარიშგება

ხარჯები

ხარჯების სტრუქტურა წარმოდგენილია როგორც საოპერაციო (მიმდინარე) ხარჯები და კლასიფიცირებულია საბიუჯეტო კლასიფიკაციის შესაბამისად. არასაბიუჯეტო საქმიანობის ნაწილში, ხარჯების მუხლებად წარმოდგენილია შემოსავლების მიღებასთან დაკავშირებული პერიოდის დანახარჯები. საბიუჯეტო სახსრებით წარმოდგენილი ხარჯები არ არის დაკავშირებული შემოსავლების მიღებასთან. ის დაკავშირებულია საანგარიშგებო პერიოდში მიღებულ დაფინანსებასთან და პერიოდის დასაწყისისთვის მოთხოვნების სახით რიცხულ წინა წლებში მიღებულ დაფინანსებასთან.

საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად მარნეულის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციები ხარჯებს აღრიცხავენ GFSM 2014 წლის მონაცემებზე დაყრდნობილი საბიუჯეტო კლასიფიკაციის თანახმად. წინამდებარე კლასიფიკაციის მიხედვით ხარჯები იყოფა 8 ძირითად ჯგუფად, კერძოდ: შრომის ანაზღაურება, საქონელი და მომსახურება, ძირითადი კაპიტალის მოხმარება, პროცენტი, სუბსიდიები, გრანტები, სოციალური უზრუნველყოფა და სხვა ხარჯები.

შრომის ანაზღაურება გულისხმობს დამქირავებლის მიერ დაქირავებულისათვის საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში შესრულებული სამუშაოს ღირებულების ასანაზღაურებლად ფულადი ან სასაქონლო ფორმით გაცემულ კომპენსაციებს. შრომის ანაზღაურება, მოიცავს ხელფასი ფულადი ფორმით და ხელფასი სასაქონლო ფორმით. ხელფასი ფულადი ფორმით მოიცავს თანამდებობრივი სარგო, წოდებრივი სარგო, პრემია, დანამატი, ჰონორარი, კომპენსაციას;

საქონელი და მომსახურება მოიცავს სახელმწიფო ერთეულების მიერ საქონლისა და მომსახურების შესყიდვის ხარჯებს, რომელიც გამოიყენება საბაზრო და არასაბაზრო ფასად საქონლისა და მომსახურების გასაწევად (მათ შორის, საბიუჯეტო ორგანიზაციებისთვის უსასყიდლოდ მიწოდების მიზნით). საქონელი და მომსახურება მოიცავს შტატგარეშე მომუშავეთა ანაზღაურება, მივლინებები, ოფისის ხარჯები, წარმომადგენლობითი ხარჯები, კვების ხარჯები, სამედიცინო ხარჯები, რბილი ინვენტარისა და უნიფორმის შეძენის და პირად ჰიგიენასთან დაკავშირებული ხარჯები,

ტრანსპორტის, ტექნიკისა და იარაღის ექსპლუატაციისა და მოვლა-შენახვის ხარჯები, სამხედრო ტექნიკისა და ტყვია-წამლის შეძენის ხარჯები, სხვა დანარჩენი საქონელი და მომსახურება;

ძირითადი კაპიტალის მოხმარება - ძირითადი კაპიტალის მოხმარება წარმოადგენს საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში, ფიზიკური ცვეთის, მორალური ცვეთისა და ჩვეულებრივი შემთხვევითი დაზიანების შედეგად, სახელმწიფო ერთეულის მფლობელობაში არსებული და მის მიერ გამოყენებული ძირითადი აქტივების ღირებულების შემცირებას. იგი იანგარიშება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2002 წლის 31 დეკემბრის ბრძანებით N439 „ბიუჯეტის დაფინანსებაზე მყოფი ორგანიზაციების ძირითადი აქტივების ფიზიკური ცვეთის ნორმებისა და მათი ბუღალტრული აღრიცხვის ასახვის შესახებ“ დამტკიცებული ინსტრუქციაზე;

პროცენტი მოიცავს პროცენტს საგარეო ვალდებულებებზე, საშინაო ვალდებულებებზე გარდა სახელმწიფო ერთეულებისა, სახელმწიფო ერთეულებიდან აღებულ საშინაო ვალდებულებებზე;

სუბსიდიები წარმოადგენს საწარმოებსა და ორგანიზაციებზე სახელმწიფო ერთეულის მიერ მიმდინარე მიზნებისათვის უსასყიდლოდ, დაუბრუნებლად გაცემულ ტრანსფერს.

გრანტები მოიცავს გრანტებს უცხო სახელმწიფოთა მთავრობებზე, გრანტებს საერთაშორისო ორგანიზაციებზე და გრანტებს სხვა დონის სახელმწიფო ერთეულებზე;

სოციალური უზრუნველყოფა სოციალური უზრუნველყოფა არის ტრანსფერი ფულადი ან სასაქონლო ფორმით, რომელიც ხორციელდება მთელი მოსახლეობის ან მისი გარკვეული ნაწილის სოციალური რისკებისგან დაცვის მიზნით. იგი მოიცავს სოციალურ დაზღვევას, სოციალურ დახმარებას და დამქირავებლის მიერ გაწეული სოციალური დახმარება.

სხვა ხარჯები მოიცავს ქონებასთან დაკავშირებულ ხარჯებს, გარდა პროცენტისა და ტრანსფერებს, რომელიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული. ეს უკანასკნელი კი თავის მხრივ იყოფა მიმდინარე ტრანსფერებად, რომელიც სხვაგან არ არის კლასიფიცირებული და კაპიტალურ ტრანსფერებად.

ეკონომიკური კლასიფიკაციის ზემოაღნიშნული მუხლების მიხედვით წარმოდგენილია ბიუჯეტით დამტკიცებული წლიური გეგმები (საკრებულოს მიერ დამტკიცებული გეგმა), საანგარიშო პერიოდის დაზუსტებული გეგმები (აღმასრულებელი ხელისუფლების მიერ საბიუჯეტო კოდექსის შესაბამისად დაზუსტებული გეგმები), ვალდებულება, მოთხოვნა, საკასო (ფაქტიური) ხარჯი (საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბრის №424 ბრძანებით დამტკიცებული „სახელმწიფო ხაზინის მომსახურებაზე მყოფი ორგანიზაციების მიერ გადახდების განხორციელების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის შესაბამისად), დარიცხული ხარჯი (საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2007 წლის 28 დეკემბრის N1321 ბრძანებით დამტკიცებული „ავტონომიური რესპუბლიკის და ადგილობრივი ხელისუფლების საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვის შესახებ“ ინსტრუქციის შესაბამისად).

არაფინანსური აქტივებით საკასო ოპერაციების შესახებ

არაფინანსური აქტივებისა და მათზე ოპერაციების კლასიფიკაცია წარმოადგენს სახელმწიფო

ერთეულის მიერ არაფინანსური აქტივების შეძენის და გასვლის ოპერაციების და არაფინანსური აქტივების დაჯგუფებას სახეების მიხედვით. იგი იყოფა 4 ძირითად ჯგუფად, კერძოდ: ძირითადი აქტივები; მატერიალური მარაგები; ფასეულობები; არაწარმოებული აქტივები.

ძირითადი აქტივები

არის წარმოებული აქტივები, რომლებიც ერთ წელზე მეტი დროის განმავლობაში მრავალჯერადად ან განუწყვეტლივ გამოიყენება წარმოების ან მომსახურების პროცესში და რომელთა ღირებულებაც შეადგენს 500 ლარს და მეტს. ძირითადი აქტივები თავის მხრივ მოიცავს: შენობა-ნაგებობებს (მათ შორის საცხოვრებელი შენობებს, არასაცხოვრებელ შენობებს, საგზაო მაგისტრალებს, ქუჩებს, გზებს, ხიდებს, გვირაბებს, საკანალიზაციო და წყლის მომარაგების სისტემებს, ელექტრო გადამცემ ხაზებს, მილსადენებს და სხვა ნაგებობებს რომელიც არ არის კლასიფიცირებული), მანქანა-დანადგარები და ინვენტარს (სატრანსპორტო საშუალებებს და სხვა მანქანა-დანადგარებსა და ინვენტარს), სხვა ძირითად აქტივებს (კულტივირებულ აქტივებს, ინტელექტუალური საკუთრების პროდუქტებს, არაწარმოებული აქტივების საკუთრების უფლების გადაცემის ხარჯებს).

მატერიალური მარაგები

მატერიალური მარაგები მოიცავს საქონელს, რომელიც ინახება შემდგომი გაყიდვის, საწარმოო პროცესში გამოყენების ან მომავალში მოხმარების მიზნით. მატერიალური მარაგები მოიცავს ნედლეული და მასალებს, დაუმთავრებელ წარმოებას, მზა პროდუქციას, შემდგომი რეალიზაციისათვის შეძენილი საქონელს.

ფასეულობები

ფასეულობები წარმოებული საქონელია, რომლებსაც მნიშვნელოვანი ღირებულება გააჩნიათ. ისინი შეძენილია და ინახება, უპირველეს ყოვლისა, როგორც დაგროვების საშუალება და უმთავრესად არ გამოიყენება წარმოების ან მოხმარების მიზნით. მოსალოდნელია, რომ მათი რეალური ღირებულება დროთა განმავლობაში გაიზრდება, უკიდურეს შემთხვევაში, არ შემცირდება, ხოლო ხარისხი, სათანადო პირობებში შენახვისას, არ გაუარესდება.

არაწარმოებული აქტივები

არაწარმოებულ აქტივებს განეკუთვნება ბუნებრივად წარმოქმნილი ან სამართლებრივი თუ ბუღალტრული ოპერაციით შექმნილი აქტივები, რომელთა მიმართაც შესაძლებელია საკუთრების

დაცვის უზრუნველყოფა. არაწარმოებული აქტივები მოიცავს მიწას, წიაღისეულს, სხვა ბუნებრივ აქტივებს და არაწარმოებული არამატერიალური აქტივებს.

არაფინანსური აქტივებით საკასო ოპერაციების შესახებ ანგარიში მოიცავს ბიუჯეტით დამტკიცებული წლიური გეგმებს (საკრებულოს მიერ დამტკიცებული გეგმა), საანგარიშო პერიოდის დაზუსტებული გეგმებს (აღმასრულებელი ხელისუფლების მიერ საბიუჯეტო კოდექსის შესაბამისად დაზუსტებული გეგმები), ვალდებულება, მოთხოვნა, საკასო (ფაქტიური) ხარჯებს (საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2014 წლის 31 დეკემბრის №424 ბრძანებით დამტკიცებული „სახელმწიფო ხაზინის მომსახურებაზე მყოფი ორგანიზაციების მიერ გადახდების განხორციელების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის შესაბამისად.

ფინანსური აქტივებითა და ვალდებულებებით საკასო ოპერაციების შესახებ

ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების კლასიფიკაცია წარმოადგენს ფინანსური აქტივების შეძენისა და გასვლის, ვალდებულებების აღებისა და დაფარვის ოპერაციების, აგრეთვე, ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების დაჯგუფებას სახეების მიხედვით.

ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები იყოფა შემდეგ კატეგორიებად: ვალუტა დეპოზიტები, ფასიანი ქაღალდები, გარდა აქციებისა, სესხები, აქციები და სხვა კაპიტალი, სადაზღვევო ტექნიკური რეზერვები, წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები, სხვა დებიტორული დავალიანებები. აღნიშნული კატეგორიები ჯგუფდება საშინაო და საგარეო აქტივებად.

ანგარიში წმინდა ღირებულების შესახებ

ანგარიშში წმინდა ღირებულების შესახებ თავს იყრის ისეთი ინფორმაცია, რომელიც გავლენას ახდენს წმინდა ღირებულების მოცულობაზე, მათ შორის, დებეტის მხარეს ნაშთი წლის დასაწყისისათვის, ხარჯები, არასაოპერაციო ხარჯები, ბიუჯეტის წინაშე დარიცხული ვალდებულებები, აგრეთვე კრედიტის მხარეს ნაშთი წლის დასაწყისისათვის, ბიუჯეტიდან მიღებული დაფინანსება (საბიუჯეტო ორგანიზაციის ფინანსურ (ბუღალტრულ) ანგარიშებში ასახულია ბიუჯეტით გამოყოფილი ასიგნება, ხოლო ნაერთ ანგარიშში მუნიციპალიტეტის კანონმდებლობით კუთვნილი შემოსულობები და ა(ა)იპ-ების არასაბიუჯეტო შემოსავლები), და არასაოპერაციო შემოსავლები. საანგარიშგებო პერიოდის ფინანსური შედეგი, აქტივების და ვალდებულებების რაოდენობრივი ცვლილებები, გადაფასების შედეგად მიღებული ნამეტი/დანაკლისი, კურსთაშორის სხვაობით მიღებული მოგება ან ზარალი, ბიუჯეტის წინაშე ვალდებულების აღიარება და სხვ.

არასაბიუჯეტო საქმიანობით მიღებული სახსრების მოძრაობის შესახებ ანგარიში

მოიცავს ა(ა)იპ-ების მიერ საკუთარი სახსრებით (არასაბიუჯეტო შემოსავლები) მიღებულ შემოსულობებს და გადასახდებებს. ანგარიში მოიცავს წლის დასაწყისისათვის და საანგარიშო პერიოდის ბოლოსთვის ორგანიზაციის მოგება/ზარალის, გაუნაწილებელი მოგებისა და დაუფარავი ზარალის შესახებ ინფორმაციას.

არაფინანსური აქტივების მიღება-გასვლის შესახებ ანგარიში

მოიცავს არაფინანსური აქტივების საწყის და საბოლოო მაჩვენებლებს, აგრეთვე მიღებისა (შესყიდვა წინა წლების ავანსების შემცირებით, შესყიდვა მიმდინარე პერიოდის, ბარტერი, არასაოპერაციო შემოსავლები, გრანტები, სხვა შემოსავლებით, საკუთარი სახსრებით კაპიტალის შექმნა, დანაკლისის აღდგენით, ანგარიშვალდებულ ან სხვა პირისაგან მიღება, სხვა მიღებები) და გასვლის (გაყიდვით, ბარტერით, არასაოპერაციო ხარჯები, აქციებისა და სხვა კაპიტალის სახით, ხელფასები სასაქონლო ფორმით, სუბსიდიებით, გრანტებით, სოციალური დახმარებებით, დანაკლისით, სხვა ხარჯებით, საკუთარი სახსრებით კაპიტალის შექმნა, ძირითადი კაპიტალის მოხმარება, საქონელი და მომსახურებით, ანგარიშვალდებულ ან სხვა პირზე გადაცემა, სხვა გასვლები) ოპერაციებს.

არასაოპერაციო შემოსავლებისა და არასაოპერაციო ხარჯების შედეგად ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების ცვლილებების შესახებ ანგარიში

ანგარიში მოიცავს აქტივების ან ვალდებულებების მოცულობის ან ღირებულების ცვლილებას, რომლებიც ოპერაციის შედეგს არ წარმოადგენს. არასაოპერაციო შემოსავლების ანგარიშზე, აღირიცხება აქტივისა და ვალდებულების ზრდა/კლება, რომელიც ოპერაციების შედეგად არ არის წარმოქმნილი ხოლო არასაოპერაციო ხარჯების ანგარიშზე აღირიცხება აქტივისა და ვალდებულების კლება/ზრდა, რომელიც ოპერაციების შედეგად არ არის წარმოქმნილი. უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებით გამოწვეული დადებითი სხვაობა აისახება არასაოპერაციო შემოსავლების ანგარიშის კრედიტში შესაბამისი ანგარიშების დებეტთან კორესპონდენციით, ხოლო უარყოფითი სხვაობა – არასაოპერაციო ხარჯების ანგარიშის დებეტში შესაბამისი ანგარიშების კრედიტთან კორესპონდენციით.

არასაოპერაციო შემოსავალი/არასაოპერაციო ხარჯი წარმოიშობა: ა) ფასების დონისა და სტრუქტურის ცვლილებების შედეგად აქტივის ან ვალდებულების ფულადი ღირებულების ცვლილების (გადაფასების) შედეგად იმის გათვალისწინებით, რომ აქტივი ან ვალდებულება რაოდენობრივად ან ხარისხობრივად არ შეცვლილა; ბ) უცხოურ ვალუტაში შეფასებული ფულადი მუხლების შემთხვევაში

– ვალუტის გაცვლითი კურსის ცვლილების შედეგად; გ) არსებული ობიექტების აქტივებად აღიარების ან აღიარების შეწყვეტის შედეგად; დ) აქტივების სხვა რაოდენობრივი და ხარისხობრივი ცვლილებების შედეგად, რომელიც შეიძლება იყოს განპირობებული სხვა სახის მოვლენებით: დ.ა) რომლებიც ცვლიან არსებული აქტივების ოდენობას; დ.ბ) რომელთა შედეგად ხდება იმ აქტივების ბალანსზე აყვანა ან ბალანსიდან მოხსნა, რომლებიც იყო აღმოჩენილი, შექმნილი, გაუქმებული ან განადგურებული. ე) აქტივების/ვალდებულებების რეკლასიფიცირების შედეგად, რაც შეიძლება განპირობებული იყოს აქტივის გამოყენების მიზნობრივი დანიშნულების შეცვლით. ბიუჯეტით განსაზღვრული მიზნობრივი ფონდებიდან ორგანიზაციის ვალდებულებების დაფარვა, ორგანიზაციის მიერ ანგარიშგებაში აისახება როგორც არასაოპერაციო შემოსავალი.

ინფორმაცია არაფინანსური აქტივების ანალიზური აღრიცხვისა და დებიტორ კრედიტორების შესახებ

ფინანსური ანგარიშგების ინფორმაციულ დანართებში მოცემულია ინფორმაცია არაფინანსური აქტივების ანალიზური აღრიცხვის შესახებ, მათ შორის საბიუჯეტო დაწესებულებების ფლობელობაში არსებული სატრანსპორტო საშუალებების შესახებ, მათი რაოდენობის, საწყისი და საბოლოო ღირებულების, და მათზე გაწეული დანახარჯების შესახებ.

ასევე წარმოდგენილია ინფორმაცია დებიტორ /კრედიტორების შესახებ წარმოქმნის პერიოდის, თანხის, ეკონომიკური კლასიფიკაციის მუხლისა და ორგანიზაციების მიხედვით.

დასკვნა

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადების პროცესში, გაკეთდა ანალიზი თითოეული ორგანიზაციის ფინანსური ანგარიშგების სიზუსტის და მისი შესაბამისობის დასადგენად აღრიცხვის და ანგარიშგების არსებულ ნორმებთან, რაც, თავის მხრივ, გულისხმობდა ბუღალტრული აღრიცხვის წარმოების შესაბამისობის დადგენას საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ მოთხოვნებთან და კრიტერიუმებთან.

საბიუჯეტო დაწესებულებების მიერ წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგების ანალიზისას გამოვლინდა ბუღალტრული აღრიცხვის შედეგად გამოწვეული რიგი უზუსტობები, რაც ჩვენს მიერ გამოვლენილი იქნა და გასწორებული იქნა საბიუჯეტო დაწესებულებებიდან და სახელმწიფო ხაზინიდან მიღებული ინფორმაციის გათვალისწინებით. აღნიშნულიდან გამომდინარე უზუსტობებმა გავლენა ვერ მოახდინა ფინანსური (ბუღალტრული) ანგარიშგების ელემენტებზე, რომლებიც ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ანგარიშგებაში წარმოდგენილია აქტივების, ვალდებულებების და კაპიტალის სახით.